

Elefantens Bastion

KBM4381

Slots- og Kulturstyrelsens j.nr.: 2018-0237133

Fredningsnr. 3130:15

KØBENHAVNS MUSEUM
MUSEUM OF COPENHAGEN

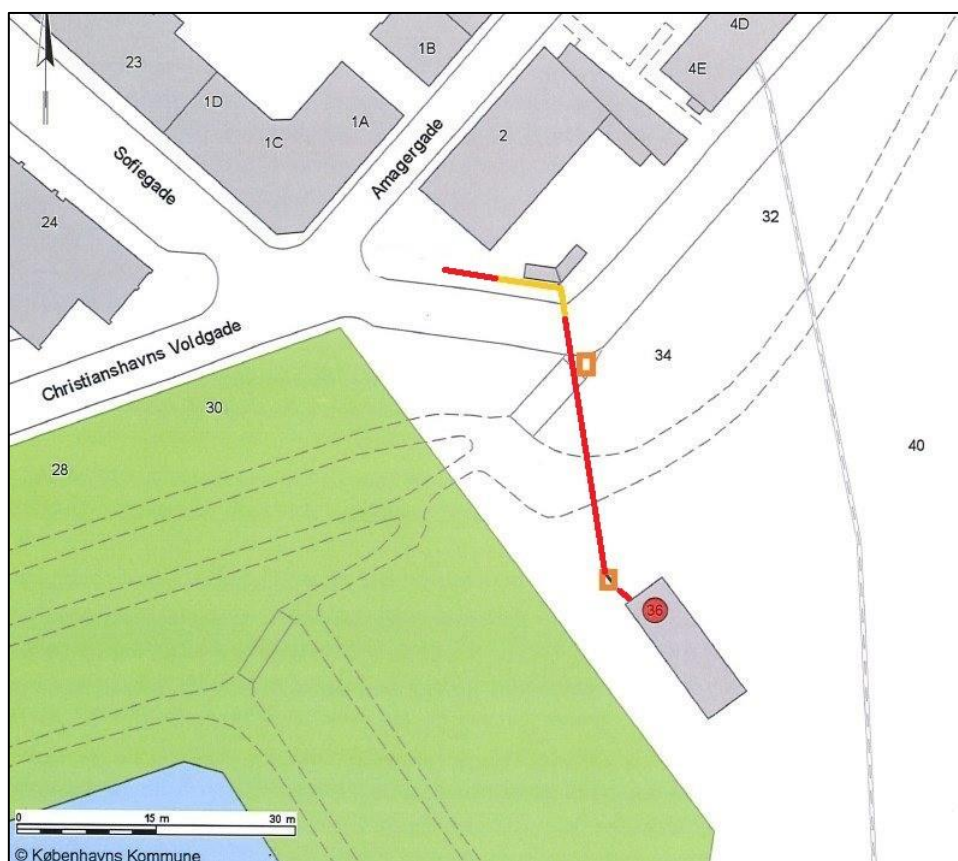
Tegning: Vej & Park, Københavns Kommune.

Indledning

Forud for opkobling af ejendommen Christianshavns Voldgade 36 på Nianets fibertrace blev der søgt om dispensation fra såvel fortidsmindefredningen som bygningsfredningen hos Slots- og Kulturstyrelsen. Christianshavns Voldgade 36 er beliggende på Elefantens Bastion tilhørende Christianshavns Volde, som er et fredet fortidsminde. Voldene blev anlagt omkring 1670-80, som en væsentlig udvidelse og forstærkning af Københavns Befæstning. Anlægget udgøres af et dobbelt forsvar med den høje indre vold med omfattende bastioner og et mere spinkelt, senere tilføjet udenværk med bla. envelopper samt andre installationer.

Dispensationen til arbejderne blev givet d. 17. december 2018 til Flemming Nørgård Anlæg A/S. Et vilkår for dispensationen var, at alt gravearbejdet skulle overvåges af en arkæolog fra Københavns Museum.

På den baggrund førte Københavns Museum ved arkæolog Andreas K. Bloch tilsyn med gravearbejdet den 25. og 28. februar 2019.

Figur 1. Grundfiguren er fra byherres ansøgning til Slots- og Kulturstyrelsen. Af Københavns Museum er tilføjet de arbejder som blev overvåget: De to orange felter, som er huller gravet forud for underboringen samt den gule linje, som markerer det gravede trace. Rødt markerer underboringen.

Metode

Den 25. februar 2019 blev der gravet et sende- og et modtagehul (i alt to huller) til brug ved den styrede underboring gennem volden.

Hullet ved Christianshavns Voldgade blev gravet fra gadeniveau ned til et eksisterende vandrør. Dybden var ca. 120 cm. Hullet målte ca. 150 x 50 cm i fladen. Fyldet i dette hul bestod af gruset gulbrunt omljret jord med enkelte rødder. Der blev ikke observeret hverken faste konstruktioner eller lag af kulturhistorisk interesse.

Hullet på legepladsens petanquebane blev gravet fra dennes overflade. Dybden var ca. 60 cm. Hullet målte ca. 40 x 80 cm i fladen. Fyldet i hullet bestod af rent stabilgrus. Der blev heller ikke i profilerne observeret lag eller anlæg af kulturhistorisk interesse.

Figur 2 og 3. Hullet ved trappen op til Elefantens Bastion ved Christianshavns Voldgade, set fra syd. Hul ved petanquebanen på legepladsen, set nord. Foto: Københavns Museum.

Den 28. februar 2019 blev der grave et kabel ned langs fortovet, og en meter ud i Christianshavns Voldgade, hvorfra der underbores på tværs af vejen. Den samlede længde på traceet var godt otte meter. Det var 30 cm bredt langs fortovet, og 60 cm bredt i vejen. Dybden var ca. 50 cm, og der graves kun ned til det gamle telefonkabel. Fyldet var gråbrunt gruset, omrodet jord og stabilgrus. Der graves kun i lag der tidligere har været gravet op, blandt andet i forbindelse med nedlæggelsen af telefonkabler. Der blev ikke observeret hverken faste konstruktioner eller lag af kulturhistorisk interesse.

Figur 4. Kabeltracéet ved fortovet på Christianshavns Voldgade, set fra øst. Tracéet er markeret med gul streg på figur 1. Foto: Københavns Museum.

Figur 5. Hul i vejen ved Christianshavns Voldgade, hvorfra kablet fra tracéet på figur 4 bliver underboret, set fra nord. Tracéet er markeret med gul streg på figur 1. Foto: Københavns Museum.

Afsluttende blev sende- og modtagehullerne samt det opgravede tracé opmålt med GPS. Opmålingsfilerne opbevares i IntraSis – IntraSis projekt K2019:11.

Figur 6. De opmålte felter placeret på Schlegel kort fra 1814 (Ingeniørkorpsets tegninger over Københavns Befæstning).

Undersøgelsesresultat

Anlægsarbejdet har ikke berørt intakte lag eller strukturer på det fredede fortidsminde Christianshavns Vold.

Baggrundslitteratur

Borregaard, H. C. 1942. *Faste Batteri. Batteriets opførelse 1765-1766.*

Gram-Andersen, J. 1982. Den Sjællandske Øgruppes Landmilitære Domiciler. Bind 2. Ringsted.

Thorning Christensen, P. (red.). *Guide til Københavns Befæstning. 900 års befæstningshistorie.* Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. København.

Fotoliste

1. Hullet ved trappen op til Elefantens Bastion ved Christianshavns Voldgade, set fra syd. Fotograf: Andreas K. Bloch. 25. februar 2019.
2. Hul ved petanquebanen på legepladsen, set nord. Fotograf: Andreas K. Bloch. 25. februar 2019.
3. Kabeltracéet ved fortovet på Christianshavns Voldgade, set fra øst. Tracéet er markeret med gul streg på figur 1. Fotograf: Andreas K. Bloch. 28. februar 2019.
4. Hul i vejen ved Christianshavns Voldgade, hvorfra kablet fra tracéet på foto 3 bliver underboret, set fra nord. Fotograf: Andreas K. Bloch. 28. februar 2019.

Rapporten er udarbejdet af Andreas K. Bloch, maj 2019